

Sygn. akt VII K 1195/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Opolu Wydział VII Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Hubert Frankowski

Protokolant ST. sek. sąd. Anna Kowalczyk

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Opolu Anna Moraczewska Pawlak

po rozpoznaniu dnia 29 grudnia 2015 roku

sprawy

B. S.,

córki J. i I. z domu M.,

urodzonej (...) w K.

Oskarżonej o to, że:

w dniu 26 listopada 2013 r. w O., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzania mieniem w kwocie 6000 zł. (...) sp. z o. o. w ten sposób, iż po uprzednim wprowadzeniu w błąd doradcy finansowego w osobie M. D., co do posiadanej przez nią zdolności finansowej do spłacenia rat pożyczki, działając z góry powziętym zamiarem jej niespłacenia, po uprzednim złożeniu wniosku o udzielenie pożyczki, zawarła w dniu 26 listopada 2013 r. umowę pożyczki gotówkowej o nr (...) (...) na kwotę 6000 zł, a następnie po przelaniu na rachunek bankowy wymienionej kwoty nie wywiązała się z warunków umowy i nie wpłaciła żadnej raty z tytułu spłaty pożyczki, działając w ten sposób na szkodę (...) sp. z o.o., przy czym zarzuconego jej czynu dopuściła się mając w stopniu znacznym ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania własnym postępowaniem

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art 31 §2 kk

1. w ramach czynu opisanego w części wstępnej wyroku oskarżoną B. S. uznaje winną tego, że w listopadzie 2013 r. w O., działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła (...) sp. z o.o. w B. do niekorzystnego rozporządzania mieniem w postaci pieniędzy w wysokości 6.000 złotych w ten sposób, że za namową innej ustalonej osoby, wprowadziła w błąd doradcę (...), co do swej zdolności kredytowej jak i zamiaru spłaty zobowiązania oraz miejsca zamieszkania, zawierając umowę pożyczki gotówkowej i otrzymując kwotę 6.000 złotych, z której 4.000 złotych przekazała innej ustalonej osobie, nie spłacając następnie rat pożyczki, przy czym zarzuconego jej czynu dopuściła się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swym postępowaniem to jest występku z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk i za to przestępstwo na podst. art. 286 § 1 kk i art. 33 § 2 kk i art. 4 § 1 kk wymierza jej karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wymiarze 70 (siedemdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość dziennej stawki na kwotę 10 (dziesięć) złotych,

2. na podst. art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk i art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonej w pkt 1.sentencji wyroku kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza oskarżonej na okres próby 2 (dwóch) lat,

3. na podst. art. 63 § 1 kk i art. 4 § 1 kk zalicza oskarżonej na poczet orzeczonej w pkt 1. sentencji wyroku kary grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w postaci zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 17.04.2015 roku do dnia 19.05.2015 roku,

4. na podst. art. 29 ustęp 1 Ustawy z dn. 06.05.1982r. Prawo o Adwokaturze zasądza od Skarbu Państwa na rzecz A. C. G. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej B. S. z urzędu kwotę 1.608,84 złotych,

5. na podst. art. 624 § 1 Kpk zwalnia oskarżoną w całości od zapłaty kosztów sądowych i obciąża nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Na podstawie wyników rozprawy głównej Sąd ustalił następujący

stan faktyczny:

B. S. jest osobą upośledzoną umysłowo w stopniu umiarkowanym i niezdolną do pracy. Rodzice w/wymienionej nie żyją. Posiada zameldowanie u wujka Z. M. w K., jednakże tam nie mieszka. Oprócz tego ma starszą siostrę W. H. zamieszkałą w O.. Z w/wymienionymi nie utrzymuje bliższego kontaktu. Prowadzi wędrowny tryb życia, pomieszkując u znajomych. Otrzymuje rentę w wys. ok. 1,6 tys. PLN, jednakże na skutek licznych pożyczek i kredytów, jest ona częściowo zajęta przez komornika. Na adres jej zameldowania przychodzi liczna korespondencja dot. zaciągniętych pożyczek i kredytów.

W sierpniu 2013 roku B. S. poznała J. K., naówczas zamieszkałego na terenie K., a który namówił ją na wzięcie na swoje nazwisko pożyczki w (...) obiecując jej, że będzie jej pomagał w spłacie pożyczki.

Z uwagi na inne zobowiązania B. S. nie otrzymałaby kredytu, ani pożyczki w banku. J. K., który o tym wiedział, doradził jej jakie dokumenty są niezbędne do uzyskania pożyczki oraz gdzie uzyskanie pożyczki będzie możliwe, albowiem sam w przeszłości zaciągał zobowiązania pożyczkowe w w/w firmie.

Wraz z J. K., B. S. przyjechała do O., gdzie przy ul. (...) mieścił się oddział firmy (...) sp. z o.o. w B., oświadczając tamże, że jest zainteresowana pożyczką w kwocie około 5 tys. PLN.

Doradca (...) w O. – M. D., po zapoznaniu się z dokumentami, z których wynikało, że B. S. otrzymuje rentę z ZUS w wys. ok. 1,6 tys. PLN przekazała klientce, że może ubiegać się o pożyczkę w wys. 6 tys. PLN, na co B. S. przystała oświadczając, że mężczyzna, który przyjechał z nią jest jej sąsiadem.

W tej sytuacji, w dniu 26 listopada 2013r. doszło do podpisania umowy pożyczki gotówkowej kwoty 13.711 PLN, gdzie po odliczeniu kosztów, opłat i ubezpieczeń, B. S. otrzymała faktycznie na konto kwotę 6.000 PLN. Łączny kwota do spłaty wynosiła 18.000 PLN i miała być spłacana w 48 miesięcznych ratach po 375 PLN każda.

Przy zawieraniu umowy B. S. zataiła, że ma liczne inne zobowiązania, a tym samym, że przedstawiona pożyczkodawcy dyspozycja dla (...), w którym w/w miała konto osobiste, na mocy której bank miał przelewać na konto (...) każdego m-ca ratę pożyczki w wys. 375 zł, będzie nieskuteczna. Ponadto podała nieaktualny adres zamieszkania wujka, gdzie była jedynie zameldowana, lecz tam nie mieszkała, a powyższe mieszkanie, wbrew informacjom podanym we wniosku kredytowym, nie stanowiło jej mieszkania własnościowego. Podała też, że ma średnie wykształcenie, choć miała jedynie zawodowe. W tym czasie saldo jej rachunku w (...) było ujemne.

Z otrzymanej i wypłaconej z konta kwoty 6.000 PLN, większość pieniędzy tj. kwotę 4.000 PLN przekazała J. K., natomiast kwotę 2.000 PLN zatrzymała dla siebie, wydając ją na żywność i utrzymanie.

Niedługo potem J. K. zerwał znajomość z B. S. i wyprowadził się z K., przestając też odbierać telefony od w/wymienionej.

B. S., z braku środków, nie spłacała rat pożyczki, o czym jednak nie informowała pożyczkodawcy, natomiast (...) wystąpił p-ko wymienionej na drogę sądową uzyskując nakaz zapłaty, skierowany do przymusowej egzekucji do komornika sądowego, który z zajętego konta B. S. w (...) ściągnął jak dotąd kwotę 3.911,10 zł.

(...) złożył w trybie art. 46 § 1 Kk wniosek o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody w łącznej kwocie 18.000 zł.

W 2015 roku B. S. została ubezwłasnowolniona częściowo.

Dowody:

- k. 71-73, 103-104, 228-229: wyjaśnienia oskarżonej B. S.,
- k. 1-2, 279-280: zeznania świadka A. C.,
- k. 27-29, 306-307: zeznania świadka M. D.,
- k. 37-38, 258-259: zeznania świadka J. R.,
- k. 39-40, 259-260: zeznania świadka A. S.,
- k. 52-53, 268: zeznania świadka Z. M.,
- k. 100-101, 266-268: częściowo zeznania świadka J. K.,
- k. 4-23, 33-36, 54: dokumentacja dot. pożyczki,
- k. 41: decyzja ZUS,
- k. 67, 297-304: kopie opinii psychologicznych,
- k. 68: orzeczenie o niezdolności do pracy,
- k. 226, 296: kopia wniosku o ubezwłasnowolnienie i postanowienia o ubezwłasnowolnieniu częściowym,
- k. 279-280: wniosek w trybie art. 46 § 1 Kk;

B. S. ma 33 lata, pozostaje stanu wolnego, nie ma dzieci. Mieszka na terenie K.. Posiada zawodowe wykształcenie, z zawodu jest ogrodnikiem. Utrzymuje się z renty w wys. ok. 1,7 tys. PLN. Nie posiada istotnego majątku. W 2015 roku została częściowo ubezwłasnowolniona.

Leczyła się psychiatrycznie. Nie była leczona neurologicznie oraz odwykowo. W odniesieniu do zarzucanego jej czynu miała w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do rozpoznania znaczenia swego czynu oraz pokierowania swym postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 2 Kk. Jest zdolna do udziału w postępowaniu oraz odbywania ewentualnej kary – w systemie terapeutycznym.

Nie była dotychczas karana sądownie. Była rzeczywiście pozbawiona wolności w sprawie w okresie od 17.04.2015r. do 19.05.2015r.

Dowody:

- dane o osobie po myśli art. 213 Kpk – k. 51,
- opinia sądowo-psychiatryczna – k. 113-115,

- dane o karalności – k. 47, 121, 137, 216, 261,

- dokumentacja dot. pozbawienia wolności – k. 203, 213,

B. S. przyznała się do zarzucanego jej przestępstwa i złożyła wyjaśnienia zgodne z poczynionymi ustaleniami podając, że pożyczkę zaciągnęła za namową znajomego, który pomagał jej w załatwieniu formalności, a któremu przekazała większość pieniędzy.

/k. 71-73, 103-104, 228-229/;

Biorąc pod uwagę poczynione ustalenia faktyczne,

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, zarówno sprawstwo, jak i wina oskarżonej B. S. w odniesieniu do przypisanego jej ostatecznie przestępstwa z art. 286 § 1 Kk w zw. z art. 31 § 2 Kk nie budziły wątpliwości, przy uwzględnieniu modyfikacji opisu czynu w sentencji orzeczenia kończącego postępowanie.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów, z których wynikało, że oskarżona, nie mając zdolności kredytowej zaciągnęła pożyczkę w instytucji parabankowej, nie mając też zamiaru jej spłaty, podając nieprawdziwe dane dot. sytuacji finansowej, m. zamieszkania, wykształcenia, etc. Uzupełnieniem dowodów z dokumentów były zeznania pracowników pokrzywdzonego A. C. – w kwestii braku spłaty zobowiązania i przymusowej egzekucji, oraz M. D. – w kwestii obecności obcego mężczyzny przy podpisywaniu umowy pożyczki. Zeznania członka rodziny oskarżonej, a to wuja Z. M., potwierdzały, że oskarżona prowadzi wędrowny tryb życia, jest osobą chorą i ma wiele zobowiązań. Pracownicy ZUS J. R. i A. S. potwierdzały wystawienie dla oskarżonej dokumentów niezbędnych do ubiegania się o pożyczkę. Wszystkie w/w wymienione dowody były logiczne, rzeczowe i wzajemnie się uzupełniały, mając oparcie w wyjaśnieniach samej oskarżonej, która szczerze i spontanicznie przyznała, że za namową i pomocą J. K., zaciągnęła pożyczkę nie mając zamiaru, ani też możliwości jej spłaty, przekazując mu przy tym większość pieniędzy, co ów zresztą potwierdził, podając jedynie, że wynikało to z zobowiązania oskarżonej względem niego, czemu Sąd wiary nie dał, skoro zobowiązanie miało opiewać na kwotę o połowę niższą, a sam świadek podjął szereg działań w kierunku uzyskania pożyczki przez oskarżoną, tak w zakresie rodzaju dokumentów niezbędnych do ubiegania się o pożyczkę, jak i instytucji, w której oskarżona pożyczkę mogła uzyskać, a po uzyskaniu pieniędzy zniknął z życia oskarżonej, choć ta próbowała się z nim kontaktować. Za niewiarygodne Sąd uznał przy tym zeznania świadka złożone na rozprawie, wedle których w całym procederze miał jeszcze uczestniczyć znajomy świadka i oskarżonej o nazwisku K.. Świadek nie wspominał o tym na etapie postępowania przygotowawczego, nie potwierdziła tego sama oskarżona, jak i świadek D., która ze strony pokrzywdzonego podpisywała umowę z oskarżoną. Z tych przyczyn Sąd przyjął, że oskarżona działała w istocie wspólnie i w porozumieniu z J. K., którego rola była przy tym przewodnią, albowiem bez pomocy w/w wymienionego, oskarżona będąca osobą w dużej mierze nieporadną i naiwną, nie byłaby w stanie sama pożyczki uzyskać. Podkreślenia przy tym wymaga, że świadek K. ostatecznie na rozprawie przyznał, że pomagał oskarżonej w załatwieniu pożyczki w (...), gdzie sam uprzednio zaciągał zobowiązania.

Przypisany oskarżonej sentencją orzeczenia czyn wyczerpał znamiona występku z art. 286 § 1 Kk (w zw. z art. 31 § 2 Kk).

Przestępstwa oszustwa – art. 286 § 1 Kk dopuszcza się bowiem ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem, m.in. za pomocą wprowadzenia jej w błąd.

Przestępstwo oszustwa jest przestępstwem powszechnym, co oznacza, że może być popełnione przez każdy podmiot zdolny do ponoszenia odpowiedzialności karnej.

Zachowanie karalne sprawcy czynu opisanego treścią art. 286 § 1 Kk polega na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem, za pomocą wprowadzenia jej w błąd. Wprowadzenie w błąd oznacza zachowanie prowadzące do wywołania u innej osoby fałszywego odzwierciedlenia rzeczywistości w świadomości tej osoby. Wprowadzenie w błąd może zostać osiągnięte także poprzez przemilczenie, tzn. zaniechanie poinformowania o faktycznym, prawdziwym stanie rzeczy.

Przedmiotem wykonawczym oszustwa jest mienie w szerokim znaczeniu, obejmującym zarówno uszczerbek majątkowy, jak i utracone korzyści, jeżeli są następstwem niekorzystnego rozporządzania mieniem. Korzyść jako znamię oszustwa należy pojmować szeroko, gdyż polegać ona może na uzyskaniu zysku (zwiększeniu aktywów), albo na zmniejszeniu pasywów. Dążenie sprawcy oszustwa może obejmować zarówno korzyść własną, jak i korzyści dla kogoś innego.

Przestępstwo oszustwa ma charakter materialny, tzn., że dla jego bytu niezbędne jest wystąpienie skutku w postaci niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego.

Czyn stypizowany w artykule 286 § 1 Kk należy do kategorii przestępstw umyślnych, wymagających dla swej realizacji szczególnej postaci zamiaru bezpośredniego – zamiaru szczególnie zabarwionego (*dolus directus coloratus*). Oszustwo jest, bowiem przestępstwem kierunkowym, gdyż jego znamię stanowi cel w postaci osiągnięcia korzyści majątkowej.

Odnosząc powyższe rozważania do czynu przypisanego oskarżonej stwierdzić należy jednoznacznie, iż w sprawie zaszły uzasadnione podstawy do przyjęcia, iż zachowanie oskarżonej B. S. wyczerpało znamiona przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 Kk. Oskarżona, działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, motywowana osiągnięciem korzyści majątkowej dla siebie i J. K., z którym podzieliła się pieniędzmi, doprowadziła (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci środków pieniężnych z pożyczki, za pomocą wprowadzenia pracownika w/w instytucji w błąd co do zamiaru i możliwości spłaty pożyczki. Skoro przestępstwo oszustwa jest przestępstwem powszechnym, to powyższe oznaczało, że i oskarżona mogła być jego sprawcą. Zachowanie karalne oskarżonej polega na doprowadzeniu pokrzywdzonej instytucji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, za pomocą wprowadzenia w błąd co do swej zdolności kredytowej i możliwości płatniczych. Oskarżona wprowadziła M. D. w błąd, zatajając przed w/wymienioną okoliczności, które byłyby podstawą negatywnej decyzji pożyczkowej. Przedmiotem wykonawczym oszustwa oskarżonej było mienie w postaci pieniędzy. Dążenie sprawcy oszustwa może obejmować zarówno korzyść własną, jak i korzyści dla kogoś innego, stąd nie ma znaczenia, że część pieniędzy oskarżona przekazała J. K.. W świetle okoliczności sprawy nie mogło budzić wątpliwości, że oskarżona działała umyślnie, i to z zamiarem bezpośrednim (*dolus directus coloratus*).

Rekapitułując powyższe rozważania oskarżona swoim zachowaniem wyczerpała znamiona czynu z art. 286 § 1 Kk w zw. z art. 31 § 2 Kk, a to wobec treści opinii sądowo-psychiatrycznej, w świetle której oskarżona w dacie czynu miała w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do rozpoznania znaczenia swego czynu oraz pokierowania swym postępowaniem.

Przestępstwo określone w art. 286 § 1 Kk. zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.

Sąd kierując się dyrektywami określonymi w szczególności w art. 53 § 1 i 2 Kk wymierzył oskarżonej w pkt I sentencji wyroku za czyn z art. 286 § 1 Kk w zw. z art. 31 § 2 Kk karę zasadniczą w wymiarze minimalnym, tj. 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie w pkt II sentencji wyroku warunkowo zawiesił oskarżonej na minimalny okres próby 2 lat. Sąd zrezygnował z możliwości orzeczenia względem oskarżonej zamiast kary pozbawienia wolności - kary ograniczenia wolności lub grzywny, choć możliwość taką 31 § 2 Kk w zw. z art. 60 § 1 i 6 Kk, albowiem oskarżona jest niezdolna do pracy, a jej sytuacja finansowa uniemożliwiła zapłatę grzywny, orzekanej jako kara zasadnicza.

Ponadto, mając na uwadze motywy działania oskarżonej, jak i korzyści z popełnionego przestępstwa, Sąd orzekł wobec oskarżonej w oparciu o treść art. 33 § 2 Kk grzywnę obok kary pozbawienia wolności w wymiarze 70 stawek dziennych ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 10 zł. Dodać przy tym należy, że na poczet tejże grzywny zaliczono

oskarżonej okres rzeczywistego pobawienia wolności w sprawie, co de facto uwalnia oskarżoną od zapłaty znakomitej większości kwoty wynikającej z orzeczonej kary grzywny.

Sąd ostatecznie zrezygnował z orzeczenia wobec oskarżonej wnioskowanego przez przedstawiciela (...) (k. 279-280) obowiązku naprawienia szkody w trybie art. 46 § 1 Kk w jakiegokolwiek wysokości. Pokrzywdzony wniósł o naprawienie szkody w wysokości 18 tys. zł, zatem wraz z odsetkami i kosztami, choć szkoda wynikała bezpośrednio z popełnionego przestępstwa wynosiła zaledwie 6 tys. zł – tj. taką kwotę otrzymała faktycznie oskarżona tytułem pożyczki z (...). Dodatkowo, co wynikało ze zgodnych wyjaśnień oskarżonej i zeznań świadka J. K., z otrzymanej kwoty 6 tys. zł, aż 4 tys. zł oskarżona przekazała J. K., który zdaniem Sądu działał wspólnie i w porozumieniu z oskarżoną, pełniąc przy tym przewodnią rolę. Stąd też nie było uzasadnienia do obciążania oskarżonej kwotą korzyści uzyskanej przez inną osobę, tj. przekraczającą 2 tys. zł. I tej kwoty Sąd nie orzekł w trybie art. 46 § 1 Kk, albowiem jak wynikało z zeznań świadka - reprezentanta pokrzywdzonej A. C., (...) wystąpił p-ko oskarżonej na drogę sądową uzyskując przed sądem cywilnym tytuł wykonawczy, skierowany do przymusowej egzekucji, w toku której (...) z zajętego konta oskarżonej w banku ściągnął kwotę 3.911,10 zł, zatem przekraczającą znacząco korzyść uzyskaną z przestępstwa w wys. 2 tys. zł. Wreszcie wskazać należy, że skoro sąd cywilny w innym postępowaniu orzekł już prawomocnie w przedmiocie roszczenia pokrzywdzonej, to orzeczeniu środka karnego z art. 46 § 1 Kk sprzeciwiała się treść art. 415 § 5 zd. 2 Kpk, albowiem powyższe prowadziłyby do dwóch tytułów egzekucyjnych dot. tego samego roszczenia.

Do okoliczności obciążających wpływających przede wszystkim na rozmiar orzeczonej kary Sąd zaliczył przede wszystkim wysoki stopień społecznej szkodliwości czynu, wyrażający się m.in. w wysokości wyrządzonej szkody.

Do okoliczności łagodzących wpływających na rozmiar kary, jak i warunkowe zawieszenie jej wykonania, a tym samym przyjęcie pozytywnej prognozy kryminologicznej na przyszłość, Sąd zaliczył dotychczasową niekaralność oskarżonej, jej subsydiarną rolę w popełnieniu przestępstwa, a także postawę w toku postępowania oraz fakt przymusowego, lecz jednak naprawienia szkody.

Tak orzeczone kary i środki karne były w ocenie Sądu adekwatne do stopnia winy sprawcy, uwzględniały społeczną szkodliwość czynu, spełniając przy tym cele zapobiegawcze i wychowawcze, które mają osiągnąć w stosunku do oskarżonej, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Orzeczenie o kosztach postępowania, w tym w zakresie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu, miało swoje uzasadnienie w brzmieniu przepisów powołanych treścią wyroku.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności faktyczne i powołane przepisy prawa orzeczono, jak w sentencji.

.....

Zarządzenia;

- **odnotować uzasadnienie sporządzone z urzędu,**
- **odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i pouc. o apelacji doręczyć wnioskodawcy – w razie takiego wniosku,**
- **kal. 14 dni;**

O., dnia:,